

Sygn. akt II CNP 21/17

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Maria Szulc

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 28 lutego 2018 r.

skargi Z. S.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w Ł.z dnia 11 marca 2015 r., sygn. akt XIII Ga .../14

wydanego w sprawie z powództwa J. W.

przeciwko Z. S.

o zapłatę,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy w K. uwzględnił powództwo J. W. i zasądził od pozwanego Z. S. na rzecz powódki kwotę 42240,81 zł z odsetkami, a Sąd Okręgowy w Ł. podzielił ustalenia tego Sądu, jak i jego rozważania prawne, i apelację pozwanego wyrokiem z dnia 11 marca 2015 r. oddalił. Oddalając apelację wskazał, że bezzasadny okazał się zarzut dotyczący błędu w ustaleniach faktycznych, a polegający na ustaleniu, że strony łączyła także umowa doradztwa podatkowego w zakresie udzielania porad podatkowych. Dla oceny tej treści umowy bez znaczenia jest okoliczność, że pozwany nie miał uprawnień doradcy podatkowego.

Pozwany wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego bowiem, w jego ocenie, został on wydany z rażącym naruszeniem art. 321 w zw. z art. 378 § 1 i 386 § 4 k.p.c., art. 6, 361 § 1 i 2, 355 § 2 k.c., art. 2 ust. 2, 3 ustawy o doradcach podatkowych (Dz. U. 2002, Nr 9, poz. 86, a co do ust. 2 także w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania wyroku przez Sąd I instancji w zw. z art. 76a ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2009 r. - Dz. U. 2008, Nr 63, poz. 393 w zw. z art. 281a ustawy ordynacja podatkowa Dz. U. 2008, Nr 209, poz. 1318 w zw. z art. 80a w zw. z art. 137 § 1 tej ustawy w brzmieniu Dz. U. 2006, Nr 217, poz. 1590) w zw. z art. 65 § 2 k.c. i art. 353¹ k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest - jak przyjmuje się w literaturze i orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06; OSNC 2007, nr 2, poz. 35) - specjalnym procesowym środkiem prawnym ulokowanym wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Jest ona samodzielnym, autonomicznym instrumentem badania legalności działalności jurysdykcyjnej sądów powszechnych, służącym jednostce zamierzającej dochodzić od państwa wynagrodzenia szkody, o jakiej mowa w art. 77 ust. 1 Konstytucji.

Sąd Najwyższy wielokrotnie już wyjaśniał, że stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, to ustalenie jego bezprawności, które nie może nastąpić bez sięgnięcia do istoty władzy sądowniczej, tj. orzekania w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” sędziego oraz jego swobody w ocenie prawa i faktów stanowiących podłoże sporu. Swoboda ocen sędziego wynika nie tylko z władzy sędziowskiej, ale także z prawa pozytywnego, często posługującego się pojęciami niedookreślonymi i klauzulami generalnymi albo dekretującego wolność decyzji sędziego. Treść orzeczenia zależy również od rezultatów wykładni, które mogą być różne, w zależności od jej przedmiotu, metod oraz podmiotu, który jej dokonuje. Z istoty wykładni wynika zaś wielość interpretacji, a sam fakt wykładni z natury rzeczy nacechowany jest subiektywizmem. Już z tych powodów uzasadnione jest, aby w odniesieniu do działalności jurysdykcyjnej sądu sformułować autonomiczne pojęcie bezprawności. Jeśli więc na gruncie odpowiedzialności cywilnej bezprawność oznacza generalnie naruszenie normy właściwego zachowania się, wynikającego z ustawy lub z umowy międzynarodowej, to w odniesieniu do odpowiedzialności za wydanie orzeczenia sądowego pojęcie to korygowane jest specyfiką władzy sądowniczej oraz jej ustrojem. Mając na uwadze zasadę niezawisłości oraz posługiwanie się przez sądy procedurami, których osnowę stanowi system zaskarżania orzeczeń, należy przyjąć, że orzeczenie niezgodne z prawem, to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi zatem mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: postanowienie z 21 marca 2006 r., V CNP 68/05 nie publ.; wyroki: z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, Nr 1, poz. 17; z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/06 nie publ.; z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 OSNC 2007, Nr 2, poz. 35; z dnia 7 lutego 2007 r., III CNP 53/06 nie publ.; z dnia 21 lutego 2007 r.,

I CNP 71/06 nie publ.; z dnia 20 września 2007 r., II CNP 87/07 nie publ.). Takie rozumienie pojęcia niezgodności z prawem jest zgodne z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r. SK 4/11, OTK-A 2012/8/97).

Istota zarzutów skargi sprowadza się do twierdzenia, że z rażącym naruszeniem przywołanych przepisów Sąd Okręgowy przyjął, iż strony łączyła także umowa doradztwa podatkowego.

Wyrażając przytoczony zarzut skarżący pomija, że Sąd Okręgowy skorzystał z możliwości, jaką daje art. 382 k.p.c., i uznał za własne ustalenia Sądu I instancji, z których wynika, iż powódka zawarła z skarżącym ustną umowę, na mocy której jemu zleciła prowadzenie księgowości z pełną odpowiedzialnością prowadzonego przez niego biura rachunkowego. Dodatkowo strony umówiły się, że skarżący, który nie posiada certyfikatu doradcy podatkowego, będzie informować powódkę i jej pracowników jaką stawkę podatku VAT wpisać do faktur w związku ze świadczonymi przez nią usługami, a także w jej imieniu będzie się rozliczał z tego podatku w Urzędzie Skarbowym w K. W ramach tego zobowiązania skarżący poradził powódce stosowanie niewłaściwej stawki podatku VAT. Powódka zapłaciła oprócz zaległego podatku także odsetki w kwocie 37.020,81 zł, poniosła koszty korektury faktur i deklaracji w wysokości 3150 zł, a także modyfikacji systemu komputerowego w wysokości 2070,00 zł.

Na gruncie tych ustaleń za uprawnione należało uznać stanowisko Sądu Okręgowego, że porady skarżącego, wynikające z ustnej umowy, udzielone powódce w sprawie ustalania wysokości podatku VAT stanowiły czynności doradztwa podatkowego. Wyrażając to stanowisko Sąd Okręgowy, wbrew pogładowi skarżącego, nie naruszył art. 2 ust. ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (obecnie - jedn. tekst: Dz.U.2016, poz. 794 ze zm.) i powiązanych z nim wskazanych w skardze przepisów. Prawnie irrelewantne dla tego stanowiska jest twierdzenie skarżącego, że nie posiadał certyfikatu doradcy podatkowego. Sąd Okręgowy bowiem nie przyjął, że skarżący posiadając ten certyfikat, jako doradca podatkowy zawarł umowę doradztwa podatkowego, a jedynie przyjął, co umknęło skarżącemu, iż zawarł umowę obejmującą ustalone

czynności z zakresu doradztwa podatkowego. I dalej, że tej treści umowa podlegała zakwalifikowaniu jako umowa o świadczenie usług, do której odpowiednio stosować należy przepisy o umowie o dzieło (art. 750 k.c. w zw. z art. 735 k.c.).

Sąd Okręgowy w dostatecznie przejrzysty sposób określił na czym polegało zachowanie skarżącego skutkujące szkodą w majątku powódki. Nie budzi też wątpliwości zastosowanie przez Sąd Okręgowy normy art. 361 k.c. i ustalenie wysokości szkody pozostającej w związku z nienależytym wykonaniem umowy przez skarżącego. Odnosząc się do tej kwestii podzielić należy argumentację Sądu Okręgowego wskazującą wyraźnie, że szkoda powódki nie stanowi podatku, który byłby należny gdyby skarżący prawidłowo wykonał umowę. Szkoda wynikła z faktu, że wskutek wadliwego wykonania umowy przez skarżącego powódka zapłaciła odsetki od zaległego podatku (37.020,81 zł), poniosła koszty korektury faktur i deklaracji (3150 zł), a także modyfikacji systemu komputerowego (2070,00 zł).

W świetle powyższego niepodobna przyjąć, że skarżone orzeczenie jest niezgodne z prawem uzasadniającym odpowiedzialność Skarbu Państwa (por. art. 424⁴ k.p.c.).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku (art. 424¹¹ § 1 k.p.c.).